

Duha, Duha resnice in On nam ga po svoji presoji tudi daje.

Bonhoeffer je prepričan, »da mora- jo kristjani prisluhniti Božji besedi in v tem duhu začeti dialog. Edinost bodo

dosegli le, če se bodo zavzemali drug za drugega, molili drug za drugega in si v Božjem imenu odpuščali krivice. Čim bolj bo vsaka Cerkev radikalno živela v duhu evangelija, tem bližje bo edinost.«

»Glej, kako dobro in kako prijetno je, če bratje složno prebivajo skupaj.« (Ps 133,1)

Evgen Balazic

Svetopisemski maraton: Glej, vse delam novo

»Glej, vse delam novo« je naslov letošnjega Svetopisemskega maratona, ki se bo odvijal od 22. do 27. januarja 2022. Organizatorji smo naslov izbrali z namenom, saj se nam zdijo časi negotovi, mnogi pa so ostali že brez upanja. Kristjani pa trdno verujemo v gotovo upanje, da bo Bog nekega dne vse naredil na novo. Vse negotovosti, skrbi in težave so za nas priložnost, da se obrnemo k Njemu. Svetopisemski maraton je edinstvena priložnost, da z branjem Božje besede, premišljevanjem, poslušanjem

pričevanj,... naravnamo srca v pravo smer.

Zaradi epidemije se bodo branje Svetega pisma in spremljevalni dogodki tudi letos odvijali preko spleta (Zoom in YouTube). Veselimo se lanske izkušnje, ko se je zaradi spletne povezave lahko priključila res vsa Slovenija, tudi iz najmanjših in najbolj oddaljenih krajev. Vse informacije in možnosti prijave najdete na povezavi www.svetopisemskimaratonsi.si.

Tanja Povšnar Vrečar

Soorganizatorka Svetopisemskega maratona

Škofjeloški pasijon po 300-letnici nastanka in glasba v njem

»Tisti, ki poje, dvakrat moli!«

Že dolgo se pregovorno ukvarjam s *Škofjeloškim pasijonom* (ŠP) in glasbo ter njeno vlogo in pomenom v njem. V letu 2021, ob 300-letnici njegovega nastanka, so se omenjeni interesi in zanimanja še povečali. Po eni strani zato, ker so vse te življenjske tegobe odpih-nile kar dva napovedana ciklusa (2021 in 2022) procesijske predstave ŠP po trgih in ulicah starodavne več kot tisočletne srednjeveške Škofje Loke, po drugi strani pa tudi zato, ker me vloga in mesto glasbe ter glasbene umetnosti v njem kot samo enega od scenskih elementov nenehno nagovarja v zvezi s pojavnostjo istega, torej *pasijona* v drugih verstvih in Cerkvah: v Evangelikičanski in Pravoslavni cerkvi. Če se za Pravoslavno cerkev lahko z določeno distanco odpovemo tovrstnemu verskemu in obrednemu dejanju, pa mu je le-ta v Evangelikičanski cerkvi mnogo bolj naklonjena.

Pražčetek genealogije ŠP gre iskati v slovenskih postnih pesmih, saj je bila

vsakoletna procesija ŠP predvsem na Veliki petek ali na izteku postnega časa v okviru cerkvenega koledarja, časa in leta. Repertoar slovenskih ljudskih in

umetnih postnih pesmi je bogat, zato ni čudno, da tudi avtor ŠP, oče Romuald Štandreški, kapucin, le-teh ne bi poznal. Kljub temu pa je bila glasba

Piskači pri pasijonski procesiji, 1616

in ljudsko petje v ŠP prisotno, saj je cerkvena glasba dokazana na Slovenskem že davno pred tem letom, pred začetkom 18. stoletja. Ena od teh in takih pesmi je tudi Tolminski rožar, ki se še dandanes nahaja v Tolminu kot preostanek ene izmed takih litanjskih cerkvenih postnih pesmi. Avtor ŠP oče Romuald naj bi jo poznal, saj je izhajal iz St. Andree (na Goriškem) ter se je od Celja prek Škofje Loke na koncu svojega življenja spet vrnil v goriški kapucinski samostan. Genealoškemu pogledu na glasbo ŠP (1721) skupaj s slovenskimi postnimi pesmimi, *Tolminskim rožarjem* in avtorjem ŠP očetom Romualdom Štandreškim, je tako spet enkrat zadoščeno z vidika vseh sicer bolj ali manj obstranskih gledišč na nastanek in razvoj ŠP.

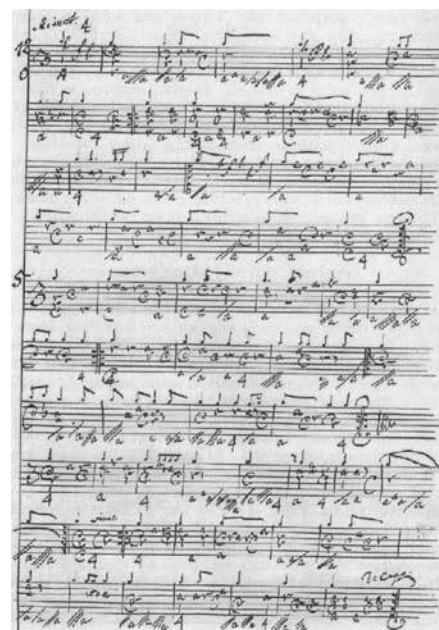

Naslovnica, 2. paginirana str. ŠP, rkp., orig. hrani Kapucinski samostan v Škofji Loki

Dramsko besedilo in procesija ŠP patra Romualda iz leta 1721 v Škofji Loki spremlja od samega začetka glasba. Ta je na podlagi novih in sodobnih izvedb in s pomočjo audio in video posnetkov zaobjeta v vsej svoji razmejenosti: od njenih izvirnikov in prvih postavitev ŠP. Te so še najmanj dokazljive in zato hipotetične. Največje (glasbene) prispevke z različnimi dodatki so pripisani dr. Josipu Čerinu, dr. Niku Kuretu in Stanku Premrlu. Za zadnje oz. novo-

dobne škofjeloške procesijske postavitve ŠP (1999-2015) pa sta tovrstno novo, scensko glasbo zanj prispevala dr. Andrej Misson in Tone Potočnik. Za eno od takih (statičnih) postavitev ŠP v ljubljanski *Drami SNG* (2000) sta glasbo prispevala ljudska pevka Ljuba Jenče in slovenski skladatelj Aldo Kumar. Tu pa je še nova uglasbitev ŠP v Ljubljani in Škofji Loki (2002) slovenskega skladatelja Alojza Srebotnjaka. Vsem tem tako različnim glasbenim oblikam in funkcijam glasbe kot take v sicer gledaliških in procesijskih predstavah ŠP je enoten in enovit le libreto, besedilo. Osnova mu je diplomatični prepis, preprosta fonetična transkripcija s prevodom neslovenskih delov besedila očeta Romualda in na katerem slonijo tudi vse te nove in sodobne izvedbe glasbe ŠP.

Čeprav je za vsebino in obliko *pasijona* tj. umetniška upodobitev Kristusovega trpljenja kot dela evangelija, opisanega v liturgiji, značilna trpkost in turoba, je prav glasba evangeličanov terjala pesem, ki mora peti o ljubezni, pa še o radosti, miru, veselju, ljubezni Boga do človeka in človeka do sočloveka, upanju in tolažbi. Seveda so vse to le bolj verske ali občeloveške vsebine, katerih (umetniška) refleksija pa je zagotovo tudi glasba. V veri se to odraža skozi celotno cerkveno leto od adventa, tj. krščanskega časa priprave na božič - štirih tednov pred božičem naprej. Tu je poudarek radosti Prihajajočega, ki iz večnosti vstopa v človekovo bližino, v stik s človekom in kot takšen prinaša odrešenje. Postni čas ali veliki post, ki neposredno sledi v krščanstvu tudi veliki pôst in predstavlja obdobje priprave na največji krščanski praznik - Veliko noč. V katoliškem koledarju postni čas (*pasijon*) traja od pepelnice (takoj neposredno po pustu) do Velike noči. Postni čas se imenuje po postu, ki je zunanje znamenje spokornosti - želja po spreobrnjenju in poboljšanju. Tudi ta postni čas predstavlja in poudarja velikost Božje ljubezni, ki se je dokazala in se dokazuje v trpljenju in križu. Najbolje se je izkazala na Veliki petek in v Veliki noči ob vstajenju. V pesmi je tako poudarjena Božja ljubezen in jo razumemo kot teocentrično, tj. po nauku, ki postavlja Boga v središče lastne vizije sveta in razumevanja

Prepis 1. in 2. str. tabulature iz ŠP (Josip Čerin, 1924)

zgodovine in antropocentrično, tj. naziranje, ki postavlja človeka v središče sveta in ga pojmuje kot končni cilj svetovnega dogajanja.

Seveda so bile v razvoju in zgodovini ekumenskega gibanja ali ekumenizma, tj. je gibanja za enotnost vseh kristjanov in ko ne gre za združenje vseh kristjanov v eno Cerkev, pač pa za medsebojno povezovanje in upoštevanje enakovrednosti različnih Cerkva, tudi različna razpota. Tako je npr. Vzhodna pravoslavna cerkev po ločitvi od Zahodne rimokatoliške (1054) ohranila pri svojih obredih svojo domačo glasbeno kulturo čisto vokalnega značaja, največ v obliki zborovskega petja in v svojem ljudskem maternem jeziku. S tem so zavrgli gregorijanski koral in s tem nasprotovali vladavini petja z enega centra.

Že prvi in glavni reformator protestantske cerkve nemški teolog Martin Luther (1483-1546) je bil glasbeno nadarjen, zato je ob svojem velikem teološkem delu za prenovu Cerkve dal velik poudarek tudi na cerkveno glasbo in petje. V liturgijo je vpeljal nove pesmi in si pri tem pomagal tudi z ljudskim petjem. V tem je iz molovih tonalitet pogosteje prehajal na durova čustva in vnesel novo podobo *protestantskega koral*: enoglasno skupno liturgično petje v ljudskem

jeziku. Tudi na Slovenskem so vsa druga glasbena prizadevanja zasenčila vso drugo glasbo. V tem je bil pri nas tovrstni prvak, nabožni pisatelj, začetnik slovenske književnosti in tudi eden prvih glasbenih nadaljevalcev Primož Trubar (1508-1586); ne sam, pač pa s številnimi sodelavci in nadaljevalci. Vsi po vrsti so sledili Luthrovim idejam tudi o pomenu in vlogi glasbe. Med prvimi enak, Trubar, je bil prav tako glasbeno izobražen pevec, na Dunaju pa je v okviru študija *kvadrivija* poslušal tudi glasbo na univerzi. Že njegov *Katekizem* (1550) prinaša, ob sicer primarni prvi slovenski tiskani besedi, tudi kar šest prvih natisnjenih pesmi: z besedili in notami. Sledile so *Ene duhovne pejsmi* (1563) in nato še *Trubarjeve pesmarice* (1574, 1579, ...), ki so vse po vrsti poudarjale pomen enoglasnega petja v domačem jeziku, tudi za širjenje (novega cerkvenega) nauka. Obenem pa je s tem dodatnim in ne izključno cerkvenim in verskim poslanstvom pozival tako pridigarje kot druge k poučevanju in petju, ne samo v cerkvi, ampak tudi drugod: v šoli in doma. Trubarjev repertoar pesmi je zajel ne samo vse pomembne cerkvene praznike, ampak tudi pomembne cerkvene dogodke v človekovem življenju in delu: rojstvo, poroka, smrt, ... Ta pesmarica pa žal ni vsebovala melodij. Zato pa so imele velik ali kar največji pomen na Slovenskem (tudi po Trubarjevih prizadevanjih) evangeličanske glasbene šole: *Evangeličanska stanovska šola*, 1563. Z njimi se je praktično temeljito in intenzivno nadaljeval razvoj reprodukcije kvalitetne vokalne in vokalno inštrumentalne glasbe na Slovenskem in potem še Trubarjeva *Cerkovna ordninga* (1564). Sledili so *Eni psalmi* (Tübingen, 1567), ki so doživeli kar štiri ponatise: 1574, 1579, 1584 in 1595.

Tega kroga v celoti zagotovo v tem prispevku ne bomo sklenili kar takole na kratko in na hitro, zato morda še kratek skok v srčiko (nemške) protestantske glasbe. To zlasti zaradi zaslug pri pisanju in izvedbah (protestantskih) *maš* in *pasijonov* velja za dva pozno ali visoko baročna skladatelja nemškega kroga: Johann

Sebastian Bach (1685-1750) in Georg Philipp Telemann (1681-1767); oba zdaj časovno že daleč izza Luthra & Trubarja in nekako v času ŠP. Zlasti Bach je bil tisti, ki je v času zatona visokega oz. poznega baroka s kar petimi monumentalnimi in vznemirljivimi (glasbenimi) *pasijoni* uglasbil štiri taka dela, imenovana po (štirih) evangelistih: *Janezov pasijon* (ok. 1723), *Pasijon po Mateju* (1729), preostali pa žal niso ohranjeni (*Pasijon po Luki*, *Markov pasijon*, ...). Seveda gre tudi programsko v vseh teh zgodbah za univerzalni prikaz Kristusovega trpljenja. Še bolj delaven in dejaven na področju pasijonske glasbene kompozicije je bil Telemann, ki pa je živel in deloval v senci Bacha ali kar (vseh) Bachov. Napisal je prek 40 takih (glasbenih) *pasijonov*, od katerih se jih je ohranilo dobri dvajset.

Če je že ŠP leta 1721 prinesel v glasbeni ikonografiji kar precej neposrednih (jezikovnih) glasbenih pojmov kot so to npr.: boben, pojeta Hozano, piskač, harfa, glasbeniki, ..., si ne moremo kaj, da tega ne bi tako ali drugače povezali z eno ali drugo vero oz. Cerkvijo: krščansko ali/in evangeličansko? Morda gre pa tudi v teh glasbenih vložkih za neke vrste »ekumenizacijo« obeh Cerkva, obeh

glasb, ...? Kajti prav na Škofjeloškem je bil še izza časov Ivana Tavčarja (prim. *Visoška kronika*, 1919), ki se godi tu (na Slovenskem) in tam (na Nemškem) v 17. stol. protestantizem in evangeličanstvo v polnem teku.

V (škofje)loški spokorniški procesiji ŠP, ki so ga uprizarjali od 1721 do 1751 na Veliki petek po škofjeloškem mestnem jedru, je v procesiji sodelovalo vsaj 252 nastopajočih. Namen tistih in takšnih uprizoritev je bil nagovoriti udeležence – igralce in gledalce, pretresene nad Kristusovim trpljenjem, ki so jih povzročili njihovi osebni grehi, k spreobrnitvi v življenje brez greha, kakor so to storile mnoge svetopisemske (David) in svetniške osebnosti (Hieronim), celo Kristusovi rablji (rimski vojak z izmišljenim imenom Longinus) pa tudi prebivalci vseh tedanjih znanih celin (Evropa, Amerika, Azija in Afrika). Zagotovo gre v tej »procesijski partituri« za najstarejše celovito ohranjeno slovensko dramsko besedilo, sestavljeno iz dramatičnih in liričnih monologov ter (verjetno 5) zborovskih spevov: 869 rimanih 6- do 20-zložnih verzov; od teh 15 v nemškem jeziku in je poleg pridig Škofjeločana Jerneja Basarja (1683-1738), Janeza Svetokriškega (= To-

Boris Kobe, ŠP (olje, 1967; foto Bela Bertolanič)

bija Lionellija; 1647-1714) in (očeta) Rogerija Ljubljanskega (= Mihaela Krammerja; 1667-1728) najznamenitejše delo slovenske baročne književnosti. Rokopis, ki ga danes restavriranega hrani *Kapucinski samostan* v Škofji Loki, vsebuje 43 listov, popisanih na 80 straneh: od uvoda z ustanovno listino in pravilnikom *ŠP*, Red procesije z igralci s 13 podobami oz. prizori: *Raj, Smrt, Gospodova večerja, Samson (nemi prizor), Krvavi pot, Bičanje, Kronanje, Hieronim, Glej človek, Kristus na križu, Mati sedem žalosti, Skrinja zaveze in Božji grob (oba zadnja nema prizora)*. Kasneje sta dodana še dva sporeda s seznamom nastopajočih, obsežnejši za voditelja in krajši za ordinante, tj. njegove pomočnike, ki razvrščata

podobe v tri dele oz. dejanja. Sledita še dve ohranjeni periohi, tj. letopisa – obširni javni napovedi procesije z opisom posameznih podob za 1727 in 1728. Med njimi je uvezeno abecedno stvarno in imensko kazalo vseh vlog in statistov, nato je še pismo okoliškim župnikom za pridobivanje statistov in gledalcev ter seznam kostumov iz uprizoritve 1745. *ŠP* pa zagotovo predstavlja kolosalni baročni gledališki in verski spektakel.

Franc Križnar

Viri in literatura

- Evgen Balažič: *Glasba v evangeličanski cerkvi*. Ljubljana: Evangeličanska cerkev v Sloveniji, 2014.
- Franc Križnar: *Genealogija glasbene dramaturgije Škofjeloškega pasijona*. Ur. Jernej Antolin Oman. Škofja Loka-Puštal, 2010.
- *Oče Romuald – Lovrenc Marušič. Škofjeloški pasijon*. Ur. Aleš Berger. Prečrkovanje slovenskega besedila in fonetična transkripcija, spremna beseda in opombe Jože Faganel. Prečrkovanje in prevod latinskega in nemškega besedila Primož Simoniti. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987.

Kadar spomnim se...

Pred nekaj leti sta me moja vnuka, danes že prijetna fantiča na pragu najstniških let, pred božičnimi prazniki izmenično nagovarjala, naj ju peljem v Baby Center, kjer »si bosta kupila« neke igračke, ki so ju trenutno zanimali. Najprej sem se skušala izgovoriti, da nimam časa, ker moram peči kekse, nato pa, da ne vem, kje je Baby Center, kjer je bila takrat zaposlena njuna sestrična. Starejši Vid je takoj ponudil pomoč, češ da bo on pokazal, kje je to, Matic, ki mu je glas R dolgo povzročal težave, pa je dodal: »Elika, vej pa »Sobočanec« (to je mestni avtobus) zna, gé dela Nina! Molemo iti, ka dobimo popust!«

Kar stisnilo me je, kako zelo se je potrošništvo z vsemi marketinškimi prijemi vrinilo že v življenja malih otrok in posledično spremenilo božične vrednote.

Takrat nismo šli po nove igračke. Pekli smo božične kekse in se pogovarjali. O božiču, Jezusovem rojstvu, o družini in o tem, kako lepo otroštvo imata. Ne zaradi množice igračk, ki jih najdemo po vseh prostorih v njunem domu, ampak zato ker imata ljubeča in skrbna starša pa tudi še obe babici in dedka. Mnogi otroci, žal, nimajo ne igračk, ne božičnih keksov, pa tudi ljubezni marsikje manjka.

Danes, ko so se njune želje od

igračk preselile k zahtevnejšim rečem, povezanimi z interesnimi dejavnostmi, še vedno rada pripomnim, kako skromna so bila božična darila še v otroštvu mojega sina, njunega atija. Takrat me Matic, za katerega sem od Elike napredovala v Eriko, posebno pa še Vid, ki me naziva z babico, rada poučita: »Veš, zdaj so drugačni časi.« Moram jima pritrditi, saj je verjetno tako prav. In vesela sem, da so za njune materialne dobrine v duhu božičnega časa vseeno podlaga družina, srčnost, ljubezen in k sreči tudi zmernost.

Že dolgo sem na svetu in druženje z vnuki mi v starosti bogati življenje. Predvsem pa mi pomaga sprejemati drugačen način sobivanja z možem, ki ga je zaznamovala alzheimerjeva demenca. Nekako lažje sprejemanjem njegove želje, med katere spada tudi nenehno ponavljajoče se gledanje in poslušanje narodno zabavnih ansamblov. Sprijaznila sem se s tem, čeprav »frajtonarice« ne morem postaviti na piedestal mojih glasbenih okusov. Se me je pa ob neki skladbi, ki jo z globokim žametnim glasom prepeva lep mladenič, dotaknilo besedilo: »Kadar spomnim se, otroških srečnih dni, zima mi spomine mnoge obudi...«, in me vrnilo tja, v tiste mrzle zime, k snegu, k ledenim rožam na oknih in k pričakovanju božičnih praznikov. Ča-

robni so bili časi otroštva naše »baby boom« generacije, rojene po drugi svetovni vojni, kot bi morale biti čarobno sleherno otroštvo. Bilo je skromno, vendar nekako enako skromno za vse otroke. Čeprav nas je takratni režim odvrčal od krščanstva in obiskovanja cerkvenih obredov, tega ni mogel zatreti. Otroške oči so žarele ob »Betlehemu«, ki ga je na sveti večer v hišo prinesel »Jezušek«. V prvih letih mojega življenja sta starša to naredila skrivaj, pozneje pa smo smrečico krasi v družinskem krogu. Vedno nam jo je prinesla Anuška z zenkovskega romskega Brega. Oče je v trgovini kupil nekaj pisanih svilenih bonbonov, mama je spekla »mašinske« kekse, midve s staro mamo sva v spodnjem predalu omare poiskali shranjene male svečnike in okraske, ki so nam jih poslali sorodniki iz Amerike ter zavili nekaj orehov v staniol papir, ki smo ga vse leto zbirali od kakšnih čokoladic ali napolitank iz trgovine. Oče je smrečico postavil na leseno stojalo, ki ga je sam izdelal, nato pa je sledilo družno vezanje vsega pripravljene- ga z belim sukancem in obešanje na smrečico. Neprecenljivo lepi so bili tisti sveti večeri v toplo zakurjeni kuhinji. In ko sva s staro mamo, s katero sem si delila sobo, zvečer zmolili še Očenaš, sem zaspala v pričakovanju jutra, ko

me je zbudil omamni vonj obešenih keksov, ki se je mešal z vonjem sveže smrečice. Ta je bila skupaj z družinsko toplino moje najlepše in edino božič-

no darilo, ki je privabilo iskrice v oči z enakim žarom, kot jih otrokom danes prižigajo razkošno razsvetljene ulice, trgovski centri, izložbe, hiše in darila

pod božičnim drevesom. Da bi se le lahko lesketalo oko slehernega otroka.

Erika Hriberšek

Zdravje kot naša temeljna vrednota

V zadnjem obdobju, sploh v času, ko je med nami koronavirus, je zdravje postalo nadvse pomembna vrednota, tako pri posamezniku kot v družbi. Če smo zdravje dotlej jemali nekako samoumevno, mu nismo posvečali posebne pozornosti, ga negovali in dajali prednost drugim vrednotam, se je v zadnjem času to povsem spremenilo. Da je zdravje resnično največje bogastvo in dragocenost življenja, zagotovo drži in da imamo vse, če smo zdravi, spoznamo že ob najmanjšem prehladu, kaj šele ob kakšnih hujših boleznih. Ob vstopu v novo leto so bile želje o zdravju med najpomembnejšimi in najpogostejšimi. Zdravje je postalo naša temeljna vrednota. Če se ozremo v zgodovino, so zdravju tudi v pisni korespondenci velik pomen dajali na primer Rimljani, ki so v pismih na začetku in na koncu zelo radi uporabljali fraze, ki so se nanašale na zdravje. Na začetku je bil tako najpogostejši zapis *Si vales, bene est, ego quoque valeo* (= Če si zdrav, dobro je, tudi jaz sem zdrav) ali *Si vales, gaudeo, ego valeo recte* (= Če si zdrav, sem vesel, jaz sem dobro). Tudi ob pozdravu na koncu so sledile pogosto dobre želje prejemniku. Krajša oblika je bila zgolj zapis *Vale! ali Valet!* (=Bodi zdrav! Bodite zdravi), med daljšimi pa na

primer: *Cura, ut valeas!* (= Skrbi, da boš zdrav!) ali *Te tueatur Omnepotens per annos innumeros!* (= Naj te varuje Vsemogočni na mnoga mnoga leta!) in druge. O zdravju pa beremo tudi v Svetem pismu, deset izbranih je navedenih v nadaljevanju, pet iz Stare in pet iz Nove zaveze.

Služi pa Gospodu, svojemu Bogu, in blagoslovil bom tvoj kruh in vodo in odstranil bolezen izmed vas! (2 Mz 23, 25)

Slávi, moja duša, Gospoda, ne pozabi nobenega dejanja njega, ki odpušča tvojo krivdo, ki ozdravlja vse tvoje bolezni. (Ps 103, 2-3)

Prijazni izreki so satovje medu, sladki za dušo in zdravi za kosti. (Prp 16,24)

Ne imej sam sebe za modrega, boj se Gospoda in varuj se hudega. To bo zdravilo za tvoje telo, poživilo za tvoje kosti. (Prp 3, 7-8)

Glej, pospešim mu okrevanje in ozdravljenje, ozdravim jih in jim odkrijem obilje miru in varnosti. (Jer 33,6)

In molitev vere bo rešila bolnika in Gospod ga bo okrepil. (Jak 5, 15)

Nič ne skrbite, ampak ob vsaki priložnosti izražajte svoje želje Bogu z molitvijo in prošnjo, z zahvaljevanjem. In Božji mir, ki presega vsak um, bo varoval vaša srca in vaše misli v Kristusu Jezusu. (Flp 4, 6-7)

Urjenje telesa namreč le malo koristi, prava pobožnost pa je koristna v vsem, ker obljublja življenje, sedanje in prihodnje. (1 Tim 4,8)

Vso svojo skrb vrzite nanj, saj on skrbi za vas. (1 Pt 5,7)

Ljubi, prosim Boga, da bi ti šlo v vsem dobro in bi bil zdrav, kakor gre dobro tvoji duši. (3 Jn 1,2)

Klaudija Sedar

Viri in literatura:

- Opsopaus, J. Classical Salutations and Closings in Greek and Roman Letters. Dostopno na: <https://www.scribd.com/document/334637512/Classical-Salutations-and-Closings>
- Sveto pismo Stare in Nove zaveze: slovenski standardni prevod. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije, 2008.

ČESTITKA

Čas obrača liste dragocene knjige življenja in je dne 18. decembra prejšnjega leta obrnil poseben list, saj je na ta dan napolnil 70 let odbornik in podinšpektor, naš brat v veri Drago Fras iz Puževca. Ob tem jubileju mu čestitamo ter mu želimo obilo zdravja ter vsega Božjega blagoslova ob popotnici Božje besede, ki pravi »Izpolnjevati tvojo voljo, moj Bog, me veseli, tvoja postava je v mojem srcu.« (Psalm 40, 9).

Vse dobro mu želi Evangelikičanska cerkvena občina Puconci.

Čestitki se z najlepšimi željami pridružuje tudi uredništvo Evangelikičanskega lista.

Vukan Jožiju v spomin (1941- 2021)

Nastala je tišina in praznina. Smrt je obrisala s čela znoj borbe, ki je končala Molčanje, ki temu sledi, nas s pieteto vodi k spominjanju na njegov opus v glasbi, posebno v naši cerkveni občini Puconci in v Evangeličanski cerkvi. Glasba je zaznamovala njegovo življenje, talent, ki mu je bil dan in ga je razvijal vse dni. Nastala je vrzel z vso ustvarjalnostjo... Z glasbo je bil postavljen na oder življenja, izpopolnjeval svoje poslanstvo, tako v ohranjanju ljudskega petja kot sakralnega. »Krepostno prizadevanje namreč obrodi sijajen sad in korenina preudarnosti nikoli ne usahne.« To slednje prinaša veliko miru in spokojnosti.

»Slavite Gospoda« ta Psalmistov apel k hvaljenju in slavljenju Stvarnika je najbolj zaznamoval s svojim 25-letnim ustvarjanjem v Evangeličanski cerkvi v Puconcih. Bilo je oboje: instrumentalna in vokalna glasba. Glasba izraža vse tisto, kar se z besedo ne da izpovedati in človeka dviga k višavam. (Sakralna glasba je duhovna.) Orgle so ta instrument, kjer z različnimi registri mojster na njih izvabi poslušalce h globokemu premišljevanju, kot bi slišal petje nebeških zborov angelov...

»...v mukah navdiha in v vrtincu misli nazadnje orglar komponist najde prave akorde sozvočja in navdihne poslušalce...« V duši ima lahko nemir (iz najrazličnejših življenjskih razlogov), vendar ga to toliko bolj zaradi vsake bolečine ponotranji in popelje k večji ustvarjalnosti v glasbenem svetu in s tem k duhovnemu ponotranjenju slehernega poslušalca.

Glasbenik organist okuša v svojem snovanju spričo sanjarjenja prav vse to, vendar se v akordih sakralne pesmi umiri in sprosti, pa čeprav samo za kratek čas. Disonanca v glasbi poruši užitek (prav tako v življenju), zato mora organist vse tone uskladiti (tudi v zbornem

Jože Vukan za orglami in s pevskim zborom v evangeličanski cerkvi v Puconcih

petju). To ni vsakemu dano, vendar tistim, ki jim je to dano, spričo samostojnega razvijanja talenta vse te zahteve pripeljejo do sozvočja, če je le mogoče... da pride željena harmonija. Pa ne samo v harmoniji instrumentalne glasbe, temveč tudi vokalne.

V središču vsega kreativnega včasih nemara okuša globoko sebično plast spričo sanjarjenja, reševanja sestavljenega. V centru vsega, kar je ustvaril in ustvarja, je globoka harmonizacija, je človek organist zborovodja, ki pripelje k zaključku pričakovanega miru.

Ta mir je zdaj nastal zate. Božični mir, radost duše in srca, radost

nebes in zemlje, Boga, angelov in človeka, človeštva. Ta mir naj vlada tvoji duši vekomaj, od Njega, »ki daje vsem trpečim moči, vsem trpečim moči...«

»Angelje, vi svetle duše, pevajte zdaj veselo! Ki je trpo hude skušnje, sprejeti je že v nebo. Smrt ga več ne obvlada, njegva je žitka zmaga. Šion, nej si ti zgubljeni, zdrži te Jezus smileni.« (Evangeličanska pesmarica 128/5)

»Bog bo obrisal vse solze z njihovih oči in smrti ne bo več ... ne vpitja ne bolečine...« (Raz 21, 4)

23. december 2021

Evgen Balažič